

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПрАТ «ВНЗ» Міжрегіональна Академія управління
персоналом»

Цзя Яочен

**ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ
ФАХІВЦІВ
З ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

МОНОГРАФІЯ

Київ
«Центр учбової літератури»
2018

УДК 378:7.012

Ц 55

*Рекомендовано до друку Вченою радою
ПРАТ «ВНЗ» Міжрегіональна Академія управління персоналом»
(протокол № 4 від 26 квітня 2017 року)*

Рецензенти:

Бахов І. С., доктор педагогічних наук, професор;

Тернопільська В. І., доктор педагогічних наук, професор.

Науковий редактор:

Чернуха Н. М., доктор педагогічних наук,
*професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

Цзя Яочен

Ц 55 Творчий потенціал фахівців з графічного дизайну: реалії та перспективи: монографія / Яочен Цзя. – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 230 с.

ISBN 978-611-01-1134-8

Монографію присвячено проблемі розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці. Здійснено теоретичний аналіз розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці. Проведено аналіз і узагальнення концептуальних засад проблеми дослідження. Розкрито зміст та структуру творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну. Визначено компоненти творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну. Розкрито специфіку професійної діяльності фахівців з графічного дизайну. Виділені критерії розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці. Розроблено модель розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну в професійній підготовці. Запропоновано організаційно-педагогічні умови ефективного розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці, які реалізуються в розробленій моделі.

Розроблено комплексний навчально-методичний супровід розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну, що сприяє підвищенню ефективності педагогічної діяльності у професійній підготовці.

ISBN 978-611-01-1134-8

© Цзя Яочен., 2018.

© Видавництво «Центр учбової літератури», 2018.

З М І С Т

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	8
1.1. Концептуальні засади розвитку творчого потенціалу особистості.....	8
1.2. Особливості розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці	26
1.3. Специфіка професійної освіти фахівців з графічного дизайну у вищих навчальних закладах країн Європи	39
Висновки до першого розділу	66
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	68
2.1. Обґрунтування організаційно-педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці.....	68
2.2. Діагностика стану сформованості творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці.....	78
2.3. Модель розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці.....	101
Висновки до другого розділу.....	123
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ.....	126
3.1. Етапи та методика експериментальної роботи.....	126
3.2. Аналіз результатів педагогічного експерименту.....	154
Висновки до третього розділу	171
ВИСНОВКИ	174
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	178
ДОДАТКИ.....	200

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний стан соціально-культурного розвитку суспільства, нові вимоги до професійної підготовки фахівців дизайнерського профілю зумовлюють необхідність інноваційних підходів до освіти, оновлення її змісту з урахуванням творчого розвитку особистості. За таких умов зростає роль фахівця з графічного дизайну, орієнтованого на створення гармонійного соціокультурного, інформаційно-комунікаційного, предметно-просторового середовища і продуктів, що задовольняють матеріальні, естетичні й духовні потреби людини.

Сучасний стан індустрії графічного дизайну, передбачений концепцією його розвитку, актуалізує потребу в кваліфікованих фахівцях, які мають художній смак, функціональне мислення, виконавську майстерність, творчість; спрямовані на професійний і особистісний саморозвиток; здатні адаптуватися у світі графічних технологій та дизайну, що постійно змінюється.

Проблема розвитку системи професійної підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну та підвищення стану її якості в Україні є актуальною, що й зумовлює докорінне переосмислення освітньої парадигми, актуалізацію змісту, розроблення продуктивних технологій формування успішного фахівця. Державна освітня програма враховує потребу в першокласних фахівцях у сфері графічного дизайну.

Затребуваність фахівця з графічного дизайну на ринку праці пов'язується з цільовою стратегією його професійної підготовки, що ґрунтується на вимогах роботодавця, очікуваннях споживачів продуктів дизайнерської діяльності та адекватному їм змісті освіти. У цьому контексті посилюється необхідність нового змістовно-смыслового наповнення професійної підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну, розвитку їхнього творчого потенціалу, що поєднує емоційно-ціннісні, художньо-естетичні, когнітивно-діяльнісні характеристики особистості.

Важливість наукового звернення до проблеми розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну посилюється відсутністю опису структури і педагогічної сутності цієї якості, тео-

ретичної розробленості її критеріїв. Водночас сучасна практика підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну у ВНЗ не завжди орієнтована на реалізацію можливостей їхнього професійно-особистісного розвитку в освітньому процесі. Відтак, особливу значущість набуває пошук ефективних організаційно-педагогічних умов, що сприяють розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну та їх самореалізації в професійній діяльності.

Уподовж останніх десятиріч з'явилося багато досліджень відомих вчених, присвячених сутності професійної підготовки майбутніх фахівців (В. Бондар, О. Биковська, І. Бех, Л. Вовк, Р. Гуревич, Н. Дем'яненко, Е. Зеєр, І. Зязюн, В. Кремень, М. Корець, О. Падалка, Л. Сущенко, О. Тимошенко, О. Романовський, Н. Чернуха, М. Шеремет та ін.). З'ясуванню сутності творчого потенціалу, творчих здібностей особистості та їх структури присвячено наукові праці Б. Ананьєва, Є. Варламова, О. Кайдановської, А. Матюшкіна, В. Моляко, Г. Падалки, С. Рубінштейна, О. Смірної, Р. Ткача, О. Шевнюк, Є. Яковлевої та ін. Психологічним аспектам творчості і креативності приділено увагу в студіях В. Богоявленської, Л. Виготського, В. Дружиніна, О. Тихомирова та ін. Творчий потенціал в цілісній структурі особистості розглянуто в дослідженнях В. Андреева, Г. Альтшуллера, Т. Браже, Ю. Кулюткіна, В. Риндак, В. Серікова, В. Тернопільської, А. Хуторського, Н. Яковлевої.

Філософсько-історичні аспекти становлення дизайн-освіти висвітлено В. Волковою, В. Даниленком, Н. Певзнером, А. Пригорницькою, Р. Рінальді, В. Сеньковським, У. Тігом; питання професійної освіти майбутніх фахівців з графічного дизайну – Ю. Божком, Н. Дерев'янку, В. Прусаком, В. Савіним, Л. Троєльніковою, О. Фурсою, М. Яковлевим та ін.

Зарубіжні дослідники (Ф. Баррон, Дж. Гілфорд, С. Меднік, Р. Стернберг, Д. Фелдман, Е. Торренс та ін.) акцентують на різних складника творчого мислення та розглядають творчість як творче мислення, що включає уяву і символізацію, здатність виходити за

межі стереотипних асоціацій, працюючи з широким семантичним полем вияву рефлексивності та цілеспрямованості.

Китайські дослідники (Дян Течжі, Лань Юйшен, Лу Хунян, Лі Миней, Пань Яочан, Тянь Піт, Чжан Сяовей, Фу Юань, Цао Жуйпін, Ха Дзянь, Ху Фей, Юань Сі та ін.) актуалізували проблему вимог до підготовки майбутніх фахівців із графічного дизайну, проте їхні наукові праці обмежуються переважно методичними рекомендаціями щодо розвитку виконавської майстерності. Розвиткові творчого потенціалу майбутніх фахівців із графічного дизайну донині не приділено належної уваги як у китайській, так і в українській науковій спільноті. Аналіз теорії і практики професійної підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну дає підстави стверджувати, що виявлення тенденцій становлення і розвитку дизайнерської освіти ще не стало предметом цілісного, системного й послідовного вивчення у педагогічній науці.

Відтак, актуальність і недостатня розробленість наукової проблеми у педагогічній теорії та практиці зумовили вибір теми монографії **«Творчий потенціал фахівців з графічного дизайну: реалії та перспективи»**.

Монографія складається з трьох частин. У першому розділі **«Теоретичні аспекти розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці»** проведено аналіз теоретичних та концептуальних засад розвитку творчого потенціалу особистості, розглянуто досвід підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну у ВНЗ України та КНР, охарактеризовано стан готовності випускників даної спеціальності до професійної діяльності.

У другому розділі **«Організаційно-педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці»** обґрунтовано організаційно-педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній підготовці, розкрито зміст, послідовність етапів експериментальної роботи, представлено результати проведених досліджень.

У третьому розділі «**Організація та результати проведення педагогічного експерименту**» розкриваються основні етапи експериментальної роботи, опрацьовано та здійснено аналіз результатів експериментальних даних, доведено ефективність організаційно-педагогічних умов, висунутих у гіпотезі.

В ході дослідно-експериментальної роботи здійснювалася апробація моделі розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців з графічного дизайну відповідно до розробленої дослідно-експериментальної програми.

Автор дякує рецензентам за інтерес до роботи, цінні рекомендації та поради, які сприяли поліпшенню змісту монографії.